

УДК 811.276.6(082)
ББК 81.1-5-7я431
М74

Друкується за ухвалою вченої ради факультету лінгвістики
Національного технічного університету України «КПІ»
(протокол № 8 від 28.03.2016 р.).

Організаційний комітет:

Ю. І. Якименко, перший проректор НТУУ «КПІ», академік НАН України, доктор технічних наук, заслужений діяч науки і техніки України – голова оргкомітету;

І. С. Полюк, доцент, завідувач кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ» – співголова оргкомітету.

Члени оргкомітету:

А. А. Калита, доктор філол. наук, професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ»;

О. М. Пархоменко, канд. філол. наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ».

Л. І. Тараненко, канд. філол. наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови, докторант ФЛ НТУУ «КПІ».

Редакційна колегія:

О. Р. Валігура, доктор філол. наук, професор, завідувач кафедри східної філології КНЛУ;

С. П. Денисова, доктор філол. наук, професор кафедри загального і порівняльного мовознавства та новогрецької філології КНЛУ;

А. А. Калита, доктор філол. наук, професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ»;

Л. В. Бондар, канд. пед. наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ»;

Н. В. Космацька, канд. філол. наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ»;

В. Г. Куликова, канд. філол. наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ»;

О. М. Пархоменко, канд. філол. наук, доцент кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ «КПІ».

М74 **Мови професійної комунікації: лінгвокультурний, когнітивно-дискурсивний, перекладознавчий та методичний аспекти:** матеріали III-ї Міжнародної науково-практичної конференції. 21 квітня 2016 р. НТУУ «КПІ». – К.: Кафедра. – 220 с.
ISBN 978-617-7301-11-9

Матеріали збірника висвітлюють різноаспектні питання мов професійної комунікації. Розглянуто актуальні проблеми дискурсології та міжкультурної комунікації, функціонування мовних одиниць у професійних дискурсах, перекладу в контексті професійної комунікації та інноваційних технологій навчання іноземної мови для професійних цілей.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Автори несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, термінів, власних імен та інших відомостей.

Матеріали конференції можуть бути цікавими для широкого кола філологів, наукових працівників, докторантів, аспірантів, викладачів та студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів.

УДК 811.276.6(082)
ББК 81.1-5-7я431

© кафедра ТППФМ,
Національний технічний
університет України «КПІ», 2016

ISBN 978-617-7301-11-9

Л. В. Бондар ПОЛІМОДАЛЬНІСТЬ СПРИЙНЯТТЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У РЕЦЕПТИВНИХ ВИДАХ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	146
Ю. О. Будас BEING A PBL TUTOR IN THE EFL CLASS	148
С. В. Гайдученко, Ю. О. Кравченко АКТУАЛЬНІСТЬ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МУЛЬТИМЕДІА НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СУЧАСНОМУ ВНЗ	149
Delphine Gomes LA PÉDAGOGIE DIFFÉRENCIÉE, OU COMMENT CHACUN TROUVE SA PLACE	151
І. А. Грітченко ВИКОРИСТАННЯ СНІТ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	153
О. П. Дацків НАВЧАЛЬНИЙ БЛОГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	155
Т. О. Дацька НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ У ВНЗ ТА ВІЛЬНЕ ФОНЕМНЕ ВАРІЮВАННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	157
С. Е. Дворянчикова РЕАЛИЗАЦІЯ МЕТОДА ПРОЕКТОВ В ОБУЧЕННІ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ	159
Н. В. Деркач, О. С. Конотоп ОГЛЯД СТАНУ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МОВНИХ ВНЗ УКРАЇНИ ЕМОЦІЙНО-МОДАЛЬНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ІНТОНАЦІЇ	161
Л. П. Дерюгіна ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗІ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ ЗАСОБАМИ ПРЕС-РЕЛІЗУ	163
Н. І. Дичка ТРУДНОЩІ СТУДЕНТІВ У АНГЛОМОВНОМУ ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ	165
L. Zhygzytova, O. Nazarenko SCIENTIFIC GROUPS AS A FORM OF STUDENTS' RESEARCH ACTIVITY	167
С. А. Жицька ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ «ПЕРЕВЕРНУТОГО КЛАСУ» ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ	168
О. Г. Івашенко ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	170
О. А. Каніболоцька, Л. В. Калашник ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	172

2. Ахраменко Е. В. Проект на уроке английского языка / Е. В. Ахраменко // Молодой ученый. – 2013. – № 12. – С. 404–406.
3. Кочетурова Н. Метод проектов в обучении языку: теория и практика [Электронный ресурс] / Н. Кочетурова. – Режим доступа : <http://www.itlt.edu.nstu.ru/article4.php#1>
4. Образовательная платформа Гарвардского и Массачусетского университетов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.edx.org/>
5. Пикеева Е. Н. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. Н. Пикеева // Молодой ученый. – 2014. – № 7. – С. 534–536.
6. Kaufman J. The Personal MBA: Master the Art of Business / J. Kaufman. – USA : Portfolio – Penguin Group Incorporated, 2010. – 402 p.

ОГЛЯД СТАНУ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МОВНИХ ВНЗ УКРАЇНИ ЕМОЦІЙНО-МОДАЛЬНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ІНТОНАЦІЇ

Н. В. Деркач

доцент, кандидат філологічних наук

О. С. Конотоп

доцент, кандидат педагогічних наук

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка

У сучасному суспільстві можливості новітніх засобів комунікації й активна інтеграція України до світової спільноти забезпечують сприятливі умови для міжкультурного спілкування, що має як формальний, так і неформальний характер. При цьому важливу нішу займає діалогічне мовлення, що належить до неформального (informal) або невимушеного (casual) контекстуального стилю [6, с. 70–109; 7, с. 185–191] і передбачає спілкування між людьми, що знаходяться в дружніх, добросусідських, родинних стосунках [2, с. 337–338]. Оскільки зазначений різновид усного мовлення позначений відсутністю жорсткого обмеження на вияв емоцій, інтонаційне оформлення висловлень комунікантів у межах цього стилю є доволі експресивним [там само, с. 343]. І хоча емоційна експресивність мовлення забезпечується взаємодією всіх мовних рівнів, саме комплекси просодичних засобів найефективніше відображають найменші відтінки емоцій і сприяють надійному й швидкому взаєморозумінню комунікантів.

Однак способи вираження емоційних станів людини можуть мати як універсальний, так і національно-специфічний характер [1, с. 166–167], і часто емоції-аналоги мають свої особливості інтонаційного оформлення в різних мовах. Саме тому важливо навчити студентів-українців, що вивчають англійську мову, ідентифікувати базові емоції, виражені в діалогах носіями мови й оформлені за допомогою відповідної інтонації та коректно відтворювати ці інтонаційні моделі в своєму мовленні.

Вочевидь поставлене завдання є досить складним, і на сьогодні немає підстав констатувати його задовільне вирішення у межах існуючої методики навчання англійської мови студентів-філологів у вищих навчальних закладах (далі ВНЗ). Так, у дослідженні Н. В. Мосьпан [3] подано дані тестування, проведеного в трьох ВНЗ України з метою встановлення рівня володіння студентами-філологами II курсу вміннями правильно розпізнавати емоційно-модальну інтонацію носіїв англійської мови й оформлювати власне емоційне мовлення природними для зазначеної мови просодичними засобами. Цілком очікувано цей рівень виявився недостатнім і становив 46,15%. Зокрема рівень сформованості рецептивних інтонаційних навичок дорівнював 64,41%, репродуктивних – 52,55%, продуктивних – 35,00%, і лише 3,33% студентів досягли достатнього рівня навченості (0,70 за В. П. Беспальком) [там само, с. 3]. Зрозуміло, що ця проблема тільки погіршується на старших курсах, де більше не викладається курс практичної фонетики англійської мови, а на заняттях з практики усного та писемного мовлення акцент

зміщується на оволодіння масивом нової лексики та лінгвостилістичний аналіз текстів різного стилістичного спрямування.

Огляд наявних мовознавчих і методичних досліджень із розглядуваної проблематики дає підстави стверджувати, що ефективне вирішення задачі навчання студентів-філологів емоційно-модальної англійської інтонації ускладнюється, з одного боку, певним браком експериментально-фонетичних досліджень з проблеми просодії емоційного мовлення, на які можна спиратися при обґрунтуванні і розробці відповідних комплексів вправ; а з другого – недостатністю теоретично обґрунтованих і практично розроблених методик, спрямованих на формування навичок і вмінь рецепції й продукування емоційного англійського мовлення з природними для носія мови інтонаційними конструкціями.

Зазначимо тут, що у вітчизняній і, частково, в зарубіжній англістиці вже накопичений масив експериментально-фонетичних даних щодо інваріантних і варіантних інтонаційних моделей, які віддзеркалюють в усному мовленні конкретні різновиди емоцій (праці А. А. Калити, Е. О. Нушикян, Е. Th. Uldall та ін.), зокрема невдоволення (Федорів Я. Р.), здивування (Іванова С. І.), захоплення (Янчева Т. В.), позитивні емоції (Красовська І. В.), а також описані просодичні ознаки англійських інтенсифікованих висловлень (Алексієвець О. М.). Ціла низка праць присвячена інтонаційному оформленню емоційного російського мовлення (Блохіна Л. П., Бризгунова О. А., Вітт Н. В., Златоустова Л. В., Медведева Т. Г., Шевченко Т. І., Р. К. Потапова та ін.), у тому числі в зіставному аспекті на матеріалі російської й англійської мов (Р. К. Потапова). На жаль, за виключенням окремих праць А. Й. Багмутмало висвітленим є питання про специфіку інтонаційного оформлення українського мовлення, у тому числі порівняно з англійським.

Аналіз методичних праць, присвячених формуванню інтонаційних навичок і вмінь у студентів-філологів, засвідчив недостатню увагу науковців до емоційної сторони висловлення. Скоріше, на сьогоднішньому етапі проблема навчання студентів емоційно-модальної англійської інтонації лише починає привертати увагу методистів. У цьому контексті необхідно відзначити дисертаційне дослідження Н. В. Мосьпан [3], у межах якого запропоновано методику навчання студентів II курсу мовних ВНЗ емоційно-модальної інтонації з використанням автентичних відеокурсів; Л. П. Семелева [4] запропонувала критерії оцінювання емоціонально-модальної інтонації; особливості навчання емоціонально-модальної інтонації у мовному ВНЗ описано в праці А. П. Чечіля [5]. Зазначені роботи можуть слугувати теоретичним підґрунтям для подальшої розробки питань, пов'язаних із підвищенням ефективності навчання емоціонально-модальної інтонації в мовних ВНЗ, у тому числі на старших курсах. Зокрема важливим є підбір ефективних засобів навчання, обґрунтування комплексів вправ і розробка моделі навчання емоційно-модальної англійської інтонації в циклі занять.

Таким чином, проведений стислий огляд мовознавчих і методичних праць, у яких розглядається специфіка емоційного англійського мовлення та способи навчання емоційно-модальної інтонації студентів-українців демонструють, що, по-перше, існує потреба в інтеграції бази вже виявлених інтонаційних моделей емоційно-модальної англійської інтонації у відповідні дослідження з методики викладання англійської мови у мовних ВНЗ України. По-друге, доцільним убачається проведення зіставних експериментально-фонетичних досліджень емоційного англійського й українського мовлення. По-третє, результати таких досліджень слугуватимуть надійною емпіричною базою для розробки ефективних комплексів вправ, спрямованих на формування у студентів навичок і вмінь сприймати базові емоції та їхні відповідні сполучення, що містяться в неформальному англійському діалогічному мовленні, адекватно реагувати на них і продукувати свої власні репліки у релевантних емоційних контекстах із природним для носіїв мови інтонаційним оформленням.

Література:

1. Величкова Л. В. Анализ формальных признаков выражения сложных эмоций (сопоставительное исследование на материале русских и немецких звучащих текстов, маркированных эмоцией «Дружелюбие») / Л. В. Величкова, Т. Ю. Шурупова // Вестник Ленинградского государственного университета им. А. С. Пушкина. – Вып. № 1. – Том 7. – 2011. – С. 166–173.

2. Карневская Е. Б. Практическая фонетика английского языка. Для продвинутого этапа обучения / Е. Б. Карневская, Е. А. Мисуно, Л. Д. Раковская; под общ. ред. Е. Б. Карневской. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Эксмо, 2009. – 416 с.
3. Мосьпан Н. В. Навчання емоційно-модальної інтонації з використанням автентичних відеокурсів (англійська мова, II курс мовного вищого закладу освіти): автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 теорія і методика навчання: германські мови / Н. В. Мосьпан. – К., 2009. – 21 с.
4. Семелева Н. Н. Развитие эмоционального компонента речи школьников при обучении основам интонации / дис... канд. пед. наук: специальность 13.00.02 теория и методика обучения русскому языку / Семелева Наталия Николаевна. – Нижний Новгород, 1998. – 239 с.
5. Чечиль А. П. Методика обучения французской эмоциональной речи на языковом факультете / дис... кандидата пед. наук: специальность 13.00.02 теория и методика обучения и воспитания (иностраный язык) / Чечиль Алексей Павлович. – Орел, 2001. – 226 с.
6. Labov W. Sociolinguistic patterns / William Labov. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1972. – 344 p.
7. Joos M. The isolation of styles / Martin Joos // Readings in the Sociology of Language (Ed. by J. A. Fishman). – The Hague: Mouton, 1968. – P. 185–191.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ МОВЛЕННЕВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗІ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ ЗАСОБАМИ ПРЕС-РЕЛІЗУ

Л. П. Дерюгіна

аспірант

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Інтеграція України в європейський соціокультурний, економічний, політичний та освітній простір обумовлює підвищення вимог щодо рівня володіння іноземними мовами та потребує знання норм міжкультурної професійно орієнтованої комунікації, які допомагають налагоджувати співпрацю як у професійній, так і в інших сферах діяльності людини. У суспільстві, в якому англійська мова набула статусу провідної мови міжнародного спілкування, питома вага міжнародних та міжкультурних контактів, які здійснюються через письмо англійською мовою, постійно зростає і буде зростати [9, с. 5]. Саме тому у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти [2] приділяється така увага навчанню письма іноземною мовою, що вивчається.

Зі зростанням впливу ЗМІ на розвиток суспільства та суспільної думки в сучасній Україні професія спеціаліста зі зв'язків з громадськістю набуває особливого значення для своєчасного, об'єктивного та правдивого висвітлення подій, що відбуваються. Формування англомовної писемної мовленнєвої комунікативної компетенції (АПКК) студентів, розвиток їхньої здатності до спілкування на міжкультурному рівні та вміння працювати з різноманітними комунікативними типами текстів, включаючи прес-реліз, є пріоритетними у підготовці студентів напряму підготовки «реклама та зв'язки з громадськістю» (6.030302) на сьогоднішній день.

Сучасні тенденції у вивченні іноземної мови через предмет вимагають нових методичних підходів у процесі навчання ключових мовленнєвих компетенцій: в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Серед вище вказаних видів мовленнєвої діяльності, які Державний освітній стандарт з іноземної мови визначає метою навчання, письмо посідає особливе місце [1, с. 14]. Це пов'язано, перш за все, з відношенням до нього як до мети навчання, а не як до інструменту оволодіння іноземною мовою і, по-друге,